

Е. Нікітенко,
студентка факультету філології і журналістики
Херсонського державного університету,

СУЧАСНА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ТЕРМІНОСИСТЕМІ

Українське суспільство набирає стрімкого розвитку у всіх своїх сферах. Не є виключенням і мова. Являючи собою явище соціальне, мова, а в нашому випадку доцільніше буде деталізувати і говорити про терміносистему в українській мові, також має відповідно реагувати на суспільні трансформації.

Розвиток новітньої української термінології тісно пов'язаний з характером сучасної науки. Десь із середини ХХ століття темпи її розвитку такі, що кількість опублікованих у наукових часописах світу статей подвоюється кожні 12-15 років⁶⁸. Це означає, що для опрацювання нових публікацій навіть у вузькій галузі потрібні доведені до автоматизму навички перекодування наукової інформації зі світових мов, зокрема англійської, українською.

Безперечним є той факт, що розвиток медичної термінології тісно пов'язаний із формуванням української термінології взагалі. Політичні і культурні реалії її є такими, що сьогодні українська наукова термінологія тяжіє до міжнародних стандартів, але водночас посилюється інтерес до власне українських лексем, що є виявленням цивілізаційної пасіонарності українців.

Зазначимо, що медична термінологія - це комплекс термінологій великої кількості медично-біологічних, клінічних і фармацевтичних дисциплін. Фахівці із цієї проблематики виділяють три основні групи термінів, а саме:

- *група термінів анатомічної і гістологічної номенклатури*, що охоплюють найменування анатомічних й гістологічних утворень (номенклатура - перелік назв, термінів, тощо, які вживаються в якій-небудь галузі науки, виробництва і т.д.).

- *група термінів клінічної термінології*, до якої слід відносити терміни терапії, хірургії, акушерства й гінекології, неврології, офтальмології, психіатрії та інших клінічних дисциплін.

- *група термінів фармацевтичного спрямування*. Сюди слід віднести назви лікарських форм, лікарських засобів, хімічну номенклатуру латинською мовою, назви лікарських рослин тощо.

Якщо говорити про клінічну термінологію, то слід зазначити, що це всі ті терміни, з якими студент-медик зустрічається на лекціях з різних клінічних дисциплін. На відміну від анатомічно-гістологічної номенклатури, де вкоренилась латинська мова, в клінічній термінології слова переважно давньогрецького походження. Передусім з нього беруть початок назви медичних дисциплін: терапія, педіатрія, хірургія, психіатрія та ін. Переважне вживання слів давньогрецької мови пояснюється не лише історичними причинами. Властивістю клінічної термінології є її системність, яка зумовлена вживанням слово-утворюючих елементів: "корінних" слів, префіксів, суфіксів, що позначають відповідні медичні поняття.

Найпопулярнішою групою є фармацевтична термінологія, оскільки кожен із нас час від часу звертається до лікарських засобів, рослин тощо. Міжнародна організація охорони здоров'я встановила в якості "міжнародної мови" для лікарських засобів латинську мову. Рецепти в більшості країн світу пишуться латинською мовою. Останнім часом розробляються рекомендації й правила зі складання міжнародних патентованих назв лікарських рослин. Для цього складаються списки складів, за якими лікар міг би легко

визначити, до якої групи ліків відноситься новий засіб: наприклад, - cillnum вказує на препарати групи антибіотиків-пеніцилінів (okacillinum). Тільки, засвоївши близько 800 слів та словоутворюючих елементів латинського і грецького походження, можна набути достатню підготовку для швидкого, успішного просування и орієнтації в складних лабіринтах професійної мови.

Однією із актуальних проблем української медичної термінології є питання іншомовних запозичень. Як зазначає О. Гайда, сучасний досвід термінотворення доводить, що поєднання у медичній термінології як запозичень, так і національних слів є позитивним. Це допомагає медичній сфері розвиватися разом із світовою наукою та перешкодить денаціоналізувати власну терміносистему. Позитивно вважаємо як ми, так і авторка статті «Національне та запозичене в медичній термінології» тенденцію до перекладу запозичень шляхом калькування або шляхом підбирання національних відповідників. Іншомовні ж терміни можуть входити в українську медичну термінологію лише за умови відсутності національних відповідників, адже не слід зловживати іншомовними словами, якщо існує прийнятний український відповідник. Запозичення — не єдиний засіб позначати нові поняття. Власним науковим термінам варто надавати перевагу.

Список використаних джерел

1. Місник Н.В. Формування української медичної клінічної термінології // Автореферат дисертації. – Київ. – 2002.

2. Місяць Н.К., Білоус В.Й. Інтернаціональне та національне в українській офтальмологічній термінології // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2005. — № 23. — С. 86-88.

3. Навчук Г.В. Українська медична термінологія на сучасному етапі: проблеми впорядкування / Г.В. Навчук, А.В. Ткач // Буковинський медичний вісник. — Чернівці, 2010. — т. 14, № 4. — С.163-166.